

บันทึกการตอบข้อหารือศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข
เรื่องการดำเนินกิจการปกเปลือกและคว้านเมล็ดผลไม้
เข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

สำนักงานเทศบาลตำบลเอ จังหวัดเอ ได้มีหนังสือที่ ชม ๕๕๑๐๖/๖๓๓ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข เพื่อขอหารือประเด็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เทศบาลตำบลเอ อำเภอเอ จังหวัดเอ ได้ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบกิจการในเขตพื้นที่รับผิดชอบเทศบาลตำบลเอและจากการตรวจสอบพบว่า มีสถานประกอบกิจการได้ดำเนินการเกี่ยวกับการคว้านผลไม้คือ ลำไย ลิ้นจี่และมะม่วงมีคนงานรับจ้างปกเปลือกผลไม้ จำนวน ๕ คนขึ้นไป ทำการปกเปลือกผลไม้และคว้านเมล็ดออก จากนั้นจะถูกส่งต่อไปยังโรงงานผลิตแปรรูปอาหารต่อไป

ในการนี้ ยังพบว่าสถานประกอบกิจการดังกล่าวไม่มีใบอนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ และตามเทศบัญญัติเทศบาลตำบลเอ เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘

ดังนั้น เทศบาลตำบลเอจึงขอหารือว่าเจ้าของสถานประกอบกิจการดังกล่าวต้องดำเนินการยื่นคำขอรับใบอนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือไม่ และเป็นการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานเทศบาลตำบลเอ มีความเห็นดังนี้

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

มาตรา ๓๒ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามมาตรา ๓๑^๒ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพและมาตรา ๓๓^๓ กำหนดให้ผู้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุม โดยกระทำในลักษณะที่เป็นการค้าต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ๐๙๔๕.๐๔/๑๒๕๗ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขมีถึงนายกเทศมนตรีตำบลเอ

^๒ มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

^๓ มาตรา ๓๓ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไข โดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณสุขเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไป ในข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) ก็ได้

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสถานที่แห่งเดียว

ก่อนเริ่มดำเนินกิจการ และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น หากผู้ใดประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในพื้นที่ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตถือเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ บัญญัติให้ผู้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้นในลักษณะที่เป็นการค้า ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มประกอบกิจการ ผู้ใดฝ่าฝืนดำเนินกิจการโดยไม่ได้รับใบอนุญาตมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๓๑

ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเภทที่ ๓ (๔) การผลิตสะสมหรือแบ่งบรรจุอาหารจากพืชหรือสัตว์โดยการตาก บด นึ่ง ต้ม ตุ่น เคี้ยว กวน ฉาบ ทอด อบ ร่มควัน ปิ้งย่าง เผาหรือวิธีอื่นใด

ความเห็นในประเด็นข้อหาหรือ

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ได้พิจารณาประเด็นข้อหาหรือข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า สถานประกอบกิจการที่มีกิจกรรมการปกปิดเปลือกและคว้านเมล็ดผลไม้เพื่อส่งต่อไปยังโรงงานผลิตแปรรูปอาหาร เข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพข้อ ๓ (๔) การผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุ อาหารจากพืชหรือสัตว์โดยการตาก บด นึ่ง ต้ม ตุ่น เคี้ยว กวน ฉาบ ทอด อบ ร่มควัน ปิ้งย่าง เผา หรือวิธีอื่นใด โดยมีหลักในการพิจารณาจาก ๑) คำหรือข้อความตามตัวบทกฎหมาย กล่าวคือ “การผลิตอาหารจากพืช... โดยวิธีอื่นใด” ซึ่งสามารถตีความได้ว่า สถานประกอบกิจการที่ทำการปกปิดเปลือกผลไม้และคว้านเมล็ดถือเป็นวิธีการผลิตอาหารจากพืชโดยวิธีอื่น และ ๒) พิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมหรือขั้นตอนกระบวนการผลิต เห็นว่า มีการนำผลไม้มาล้างทำความสะอาดมีการปกปิดเปลือก คว้านเมล็ด ซึ่งกระบวนการผลิตมีความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้ปฏิบัติงาน ชุมชนและสิ่งแวดล้อม เช่น เหตุรำคาญจากน้ำเสีย ขยะ ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน การเก็บสะสมอาหารหรือวัตถุดิบไม่ถูกสุขลักษณะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค อีกทั้งต้องมีการควบคุมดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารอีกด้วย

ดังนั้น หากราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้ ข้อ ๓ (๔) การผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุ อาหารจากพืชหรือสัตว์โดยการตาก บด นึ่ง ต้ม ตุ่น เคี้ยว กวน ฉาบ ทอด อบ ร่มควัน ปิ้งย่าง เผา หรือวิธีอื่นใด เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในพื้นที่ ผู้ประกอบกิจการที่ทำการปกปิดเปลือกและคว้านเมล็ดผลไม้ โดยกระทำในลักษณะที่เป็นการค้าต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการและต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย

(นายสมชาย ตูแก้ว)

ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหาหรือในประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขหรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

